

גליון 25

שבטוי
ישראל

תמוז תשפ"ב

בסימן הריון ולידה

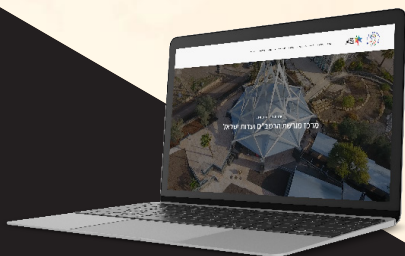
הפינה
לצעירים

מתכון מוצלח
למדיאס

דמויות מופת
בעדות ישראל
הדיין רבי צאלח

בואו היכנסו לאתר מורשת הרמב"ם המתחדש!

באתר תוכלו
לעקוב אחרי
ארועים מגוונים,
הרצאות, וכנסים.
בנוסף תוכלו
למצוא עלוני פרשת
שבוע לילדים
ומבוגרים!
מחכים לכם!

בפתח הדברים

קוראים יקרים,

אנו שמחים להגיש בפניכם גיליון נוסף של עלון שבטי ישראל מבית מרכז מורשת הרמב"ם ועדות ישראל. גיליון מבית היוצר של המרכז המתחדש בעיר הקודש טבריה העוסק בימים אלו בהרחבת הפעילות ובמחקר אודות עדות ישראל השונות.

גיליונות עלון שבטי ישראל יעסקו בעזרת ה' בהיבטים שונים של תרבות, היסטוריה, הלכה ומחקר בעדות ישראל השונות.

גיליון זה שאתם מחזיקים בידכם מוקדש לעיסוק בחודש תמוז. בחרנו להקדיש את הגיליון למנהגי עדות סביב לידה, ברית וזבד הבת.

דור הולך ודור בא.

מעגל החיים,

סובב מנהגים, והנהגות.

מאב לבן,

מאם לבת.

דור חדש קם.

ממשיך את השרשרת.

מנהל תוכן: עותניאל מנצור
עריכה: אביטל לוי
עיצוב: רבקי שאולזון

מנהגי מרוקו סביב הולדת בנים ובנות

ביום השמיני ללידה, לרוב בשעות הבוקר, מיד לאחר תפילת שחרית, מגיעים אבי הבן הנולד, הסנדק והמוהל למקום הברית ומשפחה, קרובים וחברים באים יחד איתם מבית הכנסת לאחר הברית נערכת סעודת מצוה.

שם התינוק נבחר לרוב על שם הסבים, וקרובים שנפטרו, כמו כן קוראים שמות הנוגעים בזמן בשנה בו נולד התינוק כמו חנוכה, פורים, פסח וכו'.

יש הנוהגים לערוך סעודת "סעודה זוטא" ביום הארבעים יום ללידה. מביאים את התינוק למלמד תינוקות בהיותו בן ארבעים יום ועורכים סעודה.

לאחר לידת בת עולה אביה לתורה ביום בו יש קריאה בתורה (שני, חמישי ושבת ובימים מיוחדים נוספים)

יש שמזמינים בני משפחה וקרובים להגיע לבית הכנסת ביום בו נערכת קריאת השם. לפני קריאת השם אומרים פסוקים מיוחדים המברכים את היולדת והתינוקת וכן אומרים "מי שברך" לברך את האם וביתה.

נתחיל להרחיב על מנהגי עדת מרוקו סביב לידת בנים וברית מילה.

כאשר נולד בן היה מלמד הילדים שולח מתלמידיו והם מביאים לבית היולדת אגרות נגד עין הרע. היו קוראים באגרות ואומרים פסוקים כמו: "המלאך הגואל אותי...", פרקי תהילים כמו "שיר למעלות אשא עיני..." ועוד.

לאחר קריאת האגרות והפסוקים היו תולים את האגרות בבית היולדת, מתכבדים במיני מתיקה וחוזרים ללימוד.

בכל לילה מיום הלידה ועד הברית מגיעים שכנים, קרובים ובני משפחה לבית היולדת ועורכים "תחדיד" שהוא קריאת פסוקים נגד עין הרע, שרים פיוטים ואז אחד מבני הבית נוטל סכין, הדומה לחרב, ומניף אותה כנגד חדר היולדת כדי לגרש את הרוחות הרעות מהיולדת והתינוק. כמו כן אומרים את הפסוק: "והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר ציווה אותו א-לקים ויסגור ה' בעדו".

בערב לפני הברית רבות ההכנות לקראת שמחת הברית. מביאים את הכסא של אליהו.

מנהגי שונים סביב לידה

המילה. בבית-הכנסת עולה האב "ששי" והוא מזמין את הקהל לביתו. זמרי הת"ת והקהל שרים שם פיוטים מיוחדים ומרבים ב"מי שברך" לכבוד "אבי הבן".

5. ערב יום הברית נקרא "בילאדא" (ליל שמורים). לפנות ערב באים לבית היולדת קרובים וידידים רבים לברך את ההורים. לאורחים מוגשת סעודה הכוללת "בריק" (עלי בצק מקופלים בצורת משולש, מטוגנים בשמן וממולאים ברסק תפוחי-אדמה, תבלין וחתיות ביצים קשות), פולים מבושלים, ערק תאנים הנקרא "עראקי" ועוגות בדבש. האורחים מביאים לרוב בערב זה את מתנותיהם. כנראה שמקור מנהג זה הוא במעשה שקרה לרב ר' צמח צרפתי. מספרים עליו שפעם היה חולה זמן רב ונאמר

1. כשמתקרב יום הלידה, מבקש האב בבית-הכנסת את מצוות פתיחת ההיכל והוצאת ספר-תורה. לפני הוצאת הספר הוא אומר "ותוהב לי בנין דכרין דעבדין רעותך".

2. רוב הלידות היו נעשות בבית בעזרת מילדות. בהתקרב עת הלידה ובזמן צירי הלידה קורא הבעל בספר יונה, כשהוא עומד ליד המזוזה.

3. בהיוולד בן זכר נוהגים להדביק על דלת חדר האם והתינוק עלון "שמירה לילד וליוולדת", הכולל ברכה למען היולדת, ברכות המילה, "שיר המעלות אשא עיני" (תהלים קכא) ולחש נגד עין-הרע.

4. "שבת סימן טוב" היא השבת שבין לידתו של הבן לבין יום

"תלת-לילה" (הלילה השלישי). למחרת יום המילה, בערב, באים קרובים וידידים. תלמידי-חכמים באים לשם לימוד זוהר, לימוד הנמשך עד לשעה מאוחרת בלילה. ערב זה מוקדש לאלוהי הנביא, ולפיכך אין להזמין את האורחים ואף את הרבנים במפורש כי אסור למוזמנים להתעלם מההזמנה. האפשרות לבוא ללא הזמנה נוצלה על-ידי עניים רבים שבאו לסעוד בחינם, ומכאן הביטוי ההיתולי "אורח תלת-לילה" או "רב תלת-לילה". הכיבוד הוא עשיר מאד וכולל ארוחה שלמה. מרבים בפיוטים ובשירים.

(מתוך אתר 'דעת')

לו שיבריא, בתנאי שילך ללמוד תורה בביתו של ילד בלילה שלפני ברית המילה שלו. ומכיוון שאמנם החלים הרב, נתקבל הדבר ונתפשט כמנהג ללמוד תורה בלילה שלפני הברית בביתו של הילד. במרוצת הימים הפך הדבר לערב לימודים ושמחות, שאליו מוזמנים תלמידי-חכמים שלומדים "זוהר" כל לילה. כעבור זמן תפס עניין השמחות מקום חשוב ונכבד יותר מן הלימוד.

6. פינה אחת בבית מוקדשת לאלוהי הנביא: על כסא או ספסל מונחים כמה ספרי קודש - בעיקר ספרי זוהר - מכוסים בד יפה (סטין או משי).

7. ביום הברית שרים פיוטי שמחה מיוחדים לפני ואחרי המילה. הכיבוד הוא קל וכולל צמוקים, פירות יבשים (אגוזים, שקדים) וכוסיות "ערק". בין קהל הנוכחים מחלקים ענפי "ריחאן" קטנים לברכת הבשמים. מאמינים, כי אישה עקרה שתשב בשעת המילה תחת הכסא הגבוה שעליו יושב הסנדק, תזכה בפרי בטן.

8. ביום הברית אין סעודות מיוחדות, אך על ההורים להתכונן לחגיגת

פינת ההלכה

הלכות ומנהגים לשלושת השבועות

מתוך ילקוט יוסף, קיצור שולחן ערוך
מפסקי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל

אב, אך בלי ריקודים ומחולות. [ילקו"י מועדים עמ' תקנג].

ד המקילים בשאר ימות השנה לשמוע מטייפ שירות ותשבחות להשם יתברך, כל שאינם דרך קלות ראש והוללות, יש להם על מה שיסמוכו אף שהם מלווים בכלי נגינה. ואף בניגונים שאין בהם מלים של תשבחות להשם יתברך, אלא ניגון בלבד, כל שמתעורר על ידי זה לעבודת ה' יש להקל. והמחמיר תבא עליו. וכל זה בשומע דרך הטייפ, אבל בכלי שיר ממש, יש לאסור כשלא במקום שמחת חתן וכדומה. ומותר לשורר שירות ותשבחות בפיו, אפילו במשתה יין. ולצורך מצוה כגון לשמח חתן וכלה, או מילה ופדיון הבן, או סיום מסכתא וחנוכת הבית, והכנסת ספר תורה, מותר לכתחלה אף בכלי שיר ממש. וכן בחול המועד ופורים. וכבר פשט המנהג במסיבות של מצוה ובבקשות של שבת, לומר פסוקי תהלים ושיר השירים בניגון יפה, באופן שאין לחשוש כלל לשחוק וקלות ראש, שרק כשעושה דרך זמר ומנגינות של דברי אהבה, הרי זה

פינת ההלכה / הלכות ומנהגים לשבועות
א יש נוהגים שלא לערוך נישואין כלל מיום י"ז בתמוז עד תשעה באב, שהם ימי בין המיצרים. אך מנהג הספרדים ועדות המזרח לערוך נישואין מי"ז בתמוז עד ראש חודש אב, ונמנעים מלישא אשה מליל ראש חודש עד אחר תשעה באב. וכשיש צורך אפשר להקל אף לאחינו האשכנזים מי"ז בתמוז עד ראש חודש אב. והמנהג להימנע גם אם הוא בחור שעדיין לא קיים פריה ורביה. [שו"ת יביע אומר ח"ז סי' מג. ושו"ת יחווה דעת ח"א סי' לו].

ב מעיקר הדין מותר לערוך הנשואין במוצאי תשעה באב. אך יש מקומות שנהגו שלא לערוך חופה וקידושין בליל מוצאי תשעה באב. ואם יש להסתפק שמא נהגו לאסור הנישואין גם בליל מוצאי תשעה באב, יש להעמיד הדבר על עיקר הדין להקל. [שו"ת יביע אומר חלק ב' סימן כג אות ט"ז. שו"ת יחווה דעת חלק ה' סימן מא].

ג מותר לעשות תנאים גם אחר ראש חודש

כשהיא דרך הודאה לה' יתברך, בלי כלי נגינה, מותרת אף בימי בין המצרים ובימי ספירת העומר. ומכל שכן שמותר להשמיע נעימה בתפלה, או בשעה שעוסק בתורה ומנגן בדרך לימודו, ובפרט בשבתות שבתוך ימי בין המיצרים או ימי הספירה. ואמנם שירה בפה בהתלהבות ובא לידי שמחה, יש להמנע בבין המיצרים. [שו"ת יחווה דעת ח"ו סי' לד].

ז ישראל שמתפרנס על ידי השמעת קול מכלי נגינה בפני אנשים, אם אינו יודע מלאכה אחרת, ועושה כן אצל גוים, וגם אינו עושה כן לשמחה, אלא מפני שאין לו מה לאכול [דהיינו פת ולפתן], יש להתיר לו לנגן בכלי שיר גם לאחר ראש חודש אב. אולם אם עושה כן אצל יהודים, יש לאסור בכל ענין מיום שבעה עשר בתמוז, ואפילו עושה כן בפני יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות, מפני שנמצא מכשילם בשמיעת כלי שיר בימים אלו. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד תקנד. הליכות עולם ח"ב עמוד קלז].

ח מה שאסור למלאת פיו שחוק, אינו בגלל החורבן, אלא אף קודם לכן, מטעם שלא יתגבר עליו יצר הרע. [שו"ת יביע אומר חלק ד' חלק אבן העזר סימן ט' סק"א].

ט נוהגים להיזהר שלא לאכול פרי חדש בימים אלה, מליל י"ז בתמוז עד אחרי תשעה באב, כדי שלא יצטרכו לברך עליו "שהחיינו". אבל מותר לברך "שהחיינו" על

אסור. וכן נהגו לנגן בהלל בראשי חדשים ובחגים. וכן מותר לומר בשמחות, פסוקי תנ"ך בשירה ובזמרה, ולנגן בהזכרת השם שבפסוקים, ובלבד שיהיה זה בכבוד ראש כראוי. [שו"ת יביע אומר חלק ג' סימן טו סק"ה. יחווה דעת חלק א' סימן מה. חלק ו' סימן לה].

ה על המשוררים המקליטים את שיריהם בסרטים ותקליטים, לרשום על הקלטות שלא ישתמשו בהם באיסור על ידי חילול שבת, או על ידי שחוק וקלות ראש. [יבי"א ח"ג סי' טו סק"ז].

אף על פי שמותר מעיקר הדין לשמוע בשאר ימות השנה שירי קודש המלווים בכלי נגינה, וכמבואר, מכל מקום בימי הספירה וימי בין המיצרים יש להימנע מלשומעם. אפילו דרך הרדיו או טייפ וכדומה. אך בשמחת מצוה הנעשית בזמנה, כגון מילה או פדיון הבן, או בסעודת חתן וכלה בתוך שבעת ימי חופתם, או בסעודת בר מצוה הנערכת ביום הגיעו למצוות, מותר לשמוע שירי קודש, המלווים בכלי נגינה. אבל אם מקדימים או מאחרים במספר ימים את סעודת הבר מצוה, ראוי להחמיר שלא להשמיע כלי נגינה בסעודה זו בימי בין המצרים. וכן מותר להשמיע כלי נגינה בסעודת פדיון הבן, או בסעודת סיום מסכת. אבל בסעודה שעושים בלילה שלפני המילה, אין להתיר לשמיע כלי נגינה. והאשכנזים נוהגים להחמיר שלא להשמיע כלי נגינה בכל סעודת מצוה הנערכת בימי בין המצרים. ושירה בפה

הנהגות ואורחות חיים בעדות ישראל השונות

מאת דוד חוברי

יום הכיפורים

יהודי תימן לא קבלו על עצמם את מנהג הכפרות כפי שנשתרש בקהילות אחרות ברחבי העולם היהודי. ביום זה רוב הציבור בטל ממלאכה וכולם התכוננו ליום הגדול. המקוואות נפתחו מוקדם ומבוגרים וילדים הלכו לטבול, הילדים ניצלו יום זה לחגיגה של ממש במקווה והשתכשכו במים ארוכות. משעות הבקר אפפו ריחות התבשילים את הבית שכן הקפידו לאכול באותו יום שתי סעודות כדי לקיים את הנאמר במסכת יומא פ"א ע"ב "כל האוכל ושותה בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי". לפיכך את הסעודה הראשונה שהייתה בשרית הקפידו לסיים שש שעות לפני הסעודה המפסקת שהייתה חלבית. בסעודה הראשונה האריכו בישיבה והקדימו באכילת פירות, במיוחד ענבים ורימונים ושתיית יין. בשעת בוקר זו כולם היו סועדים בבתיהם, הרחובות שקטים והחנויות סגורות. לאחר הסעודה נחים קמעה וקמים לתפילת מנחה מוקדמת בבית הכנסת שכן ההלכה מחייבת לומר וידוי שלא יחנק חלילה בסעודה המפסקת. (עפ"י מס' יומא פ"ז ע"ב והרמב"ם הלכ' תשובה פ"ב הל' ז').

כשעה ומחצה לפני תחילת הצום יושבים לסעודה מפסקת שעיקרה "פתות עלא סמן ועסל" (פתיתי לחם בלולים בחמאה ודבש). הלחם אפוי מקמח נקי ומבצק 'פטיר' שלא הותפח בשמרים, כדי שהבצק ה' כבד' "שב" היטב בבטן ויתן הרגשת שובע לשעות ארוכות. לאחר אכילת ה'חלבי' משלימים את הסעודה במרק בשר עוף ומקנחים בענבים

מידאם

חתוך אתר המתכונים

מזכרתי:

קטלוג הממואל:	ארטוב:	פטרירק מתוקה - אפי הטעם
קטלוגי אדואל - 10 יחידות	צבניות מרוסקות -	מיק צוף בלוי - כף גדולה
בלוי טחון - 400 גרם	קופסא אדואל	למון קנואל - 3 כמות
לוח - 3 ליינים קבוצות	רסק צבניות - קופסת	מיץ - 3 כוסות
ביצה - 1	למורים אחת אדואל	
פטרירק - אפי הטעם	בצ' אדואל - 1	טטאן:
בהרט - אפי הטעם	לוח - 3 ליינים קבוצות	קמח - אפי הצורך
פאלו לחור - אפי הטעם	מאה - אפי הטעם	ביצים - 2
מאה - אפי הטעם	פאלו לחור - אפי הטעם	למון קנואל
פטרירק - חופן קבוא דק	סוכר - כמות וחצי	

אופן הכנה

אמצעי וקטלוג:

כדי להכין את החלק הראשון של הקטלוג, ולאחר מכן חצו אותו לשניים לאורך. ביצית כמות הוציאו את הפיתוי של הקטלוג כך ליוצר מין סידה. קצבו את הבצ' דק ובכניסו לתוך קצרה. בוסיסו את יתר החומרים, כולל החמיריץ וצריבו היטב. תאילו את הקטלוגים בחלית לבנתם בצורה לונה.

ארטוב:

קצבו דק את הבצ' ולאחר מכן צקו למון קנואל לתוך סיר וטאנו אותו. בוסיסו כמות את הלוח הבתלי, וצריבו וטאנו דקה נוספת. בוסיסו כמות את יתר החומרים (כולל המיץ) וצריבו הכל היטב. בללו על גל קטרף אטלג 25 דקות.

טטאן בקטלוג:

טרסו 2 ביצים לתוך קצרה. קחו את הקטלוגים וטאלו בביצה. קמחו את הקטלוגים מוצטו, ולאחר מכן בכניסו לתוך סיר עם למון וטאנו קלות בסיים, בכניסו את כל הקטלוגים על נייר סופג. בסיים, קחו תבנית פייקס או תבנית חוד פוצות וצקו לתוכה את הדובל. בכניסו את הקטלוגים לטטאן וכסו אותם את הקטלוגים. כסו את התבנית בנייר כסף, בכניסו לתנור בחום של 180 מעלות אטלג 50 דקות נוספות. לממן את התבנית ופצו את פירווי הפתני-גר וצדק אתמית לא בדפנות. תאילו לטפוק את התצורה (אל חלל הכל מתחבר כמות האפייה) אפניו סיר קטן עם מיץ מתמת לתבנית האפייה.

אפיות: 10 דקות ב-170 מעלות

30 דקות ב-150 מעלות

אבות את התנור ופלאיר את הפוצה כל פלאיר בתנור.

בבוקר אבקצ' את הלוחות במתקב (אלא סוכר) ולמרוח על הפוצה, ולמקרי.

היסטוריית יהודי תימן

מאת: דוד חוברי

הדבר לא צלח בידו כי היהודים לא הסכימו ולמעשה ויתרו על ספריו של בדיחי. או אז התחכם איתם המלך וטען כלפי היהודים שהם העבירו את המלך הקודם על דתו וכעדות לכך הם הספרים שנמצאו ברשותו, ושכביכול המלך התייחד בסתר. לפיכך עליהם לשלם מחיר כבד על כך, והוא הוציא צו מלכותי הגוזר לאסוף את כל ספרי הקודש מהיהודים כולל כתבי יד, ספרים מודפסים, ספרי תורה וכל כיוצא בזה, להעמיס הכל בשקים על גבי גמלים ולהעבירם להשמדה בשריפה, ברחבה המרכזית של העיר. גזירה דומה לגזירת ספרי התלמוד מימי הביניים באירופה הנוצרית. ואכן על פי עדותו הנ"ל של ר' חיים חבשוש ספרי התורה נאספו בכוח מכל בתי הכנסת בצנעא והובלו על גבי גמלים "חבילות חבילות מבתי הכנסיות" כדי לשורפם ונכבדי היהודים נאסרו ונכבלו בשלשלאות של ברזל כי נגזר דינם למוות. כמובן שהיהודים לא יכלו יותר לעמוד

תולדות יהודי תימן במהלך המאה ה-19

במהלך המחצית הראשונה של המאה ה-19, בעקבות התערערות יציבותה של הממלכה, פקדו את יהודי תימן מספר אירועים קשים. זה החל בכך שהמלך השליט שהופעל עליו לחץ מבפנים בתוך תימן ע"י מתחריו, ומבחוץ ע"י המצרים והתורכים, מצא את קופת הממלכה מרוקנת, ומתוך מגמה למלא את קופתו החל לסחוט את היהודים שהיו טרף קל להשגה. רבי חיים חבשוש מספר על תקופה זו בספר מסעותיו כמי שעבר את חוויות התקופה על בשרו, הוא מספר כי בית המלוכה היה מרוקן מבחינה כספית, אך החזיק ברשותו כתבי קודש רבים שהיו שייכים למשפחת בדיחי עוד מזמן שירותם בחצרו של האימאם הקודם אלמהדי עבדאללה, עליו סיפרתי בגליון הקודם. המלך הנוכחי אלנאצר עבדאללה חשב שיוכל למלא את קופתו הריקה מן הכסף שיסחט מהיהודים בעבור הספרים הנ"ל, אך

במשך כל השנה (1844) ברציפות דבר שגרם לבריחה המונית והתרוקנות כמעט מוחלטת של העיר צנעא מיושביה היהודים. בסופו של תהליך לאחר מאבקים בלתי פוסקים חתם האימאם על חוזה מחייב עם התורכים בו הוא מכפיף את עצמו לשער העליון הלא הוא הסולטן התורכי בקושטא, אך יחד עם זאת הוא יחשב לשליט בתימן תחת הריבונות הסולטנית. הכנסות המדינה יחולקו בשווה בינו לבין התורכים. בצנעא יחנה חיל מצב תורכי של 1000 חיילים והאימאם יזכה לתקציב נכבד לצורך הוצאותיו מהכנסות המדינה. ואכן החלו בישומו של הסכם זה הלכה למעשה אך עם כניסתם של התורכים לצנעא התקוממו נגדם הזיידים הקנאים שראו בהם כופרים, וגם משום תמיכתם ביהודים, ולפיכך טבחו בהם טבח רב. התורכים הפסידו במערכה ונאלצו לסגת בחזרה לחודידה. האימאם הבוגד הוצא להורג בשנים אלו נרדפו היהודים ושוב בשנת 1847 היתה התנפלות של השבטים על שכונת היהודים כפי שקרה בשנת 1818. גם גזירת המקמצים נתחדשה בכל עוצה.

בפני סחטנות שכזו ובצר להם גייסו מכל הקהילה 500 ריאלי סכום עצום אז, כדי לשחרר את העצורים ולגאול את ספרי התורה. סופו של מלך אכזר זה שהוא נרצח ע"י משרתיו בשנת 1840 ובמקומו עלה דודו של האימאם הקודם. מלך זה התקשה לשלוט על כל מרחבי תימן ואיבד חלקים רבים ממנה לטובת מתחריו מבית. מבין מתחריו היו אף קנאים מוסלמים שבראשם עמד מי שהכריז על עצמו אלמהדי אלמונת'ר דהיינו המשיח המיוחל, הלה הצהיר כי ההשגחה העליונה הטילה עליו משימה לזקק את אמונת האיסלם, לבטל את המיסים ברחבי תימן ולסלק את הכופרים (הבריטים) מעדן. (בתוך משמעות זו היה ברור שיש גם להאבק ביהודים.) בתוך כך התחילו התורכים לשתף פעולה עם הבריטים כנגד מגמה זאת ואז כתוצאה מהלחץ הגיעו להישגי שליטה בחלק מהמרחב התימני במערב תימן. האימאם הנוכחי מת בשנת 1840 ויורשו שלט אחריו במשך כ-6 שנים עד 1849 היו אלה שנים קשות ביותר ליהודי תימן. תחילתן בעלייתו לשלטון או אז נרדפו היהודים

דמויות מופת בעדות ישראל

מאת: דוד חוברי

הדיין רבי צאלח

מגבית מהציבור ובונה את ביהכנ"ס הידועה בשם "כניס בית צאלח", ששימש בית מדרש מרכזי במשך שנים רבות בצנעא. היה מחשובי החכמים במחצית הראשונה של המאה ה-18. שימש כדיין בין השנים 1724-1749 בתחילה כדיין זמני ומשנת 1735 כקבוע. כתב שלושה חיבורים: 'פרי צדיק', 'בדיקות הריאה', והגהות לשו"ע יו"ד.

רבי צאלח בן יחיא בן יוסף בן צאלח בן סעדיה שהיה סבו של המהרי"ץ נולד בשנת 1665 ונפטר ב-1749 ולאור זאת ככל הנראה היה בין גולי מוזע (1679). אחד מרבי תיו היה הדיין ר' שלום צב"טאני (1640-1715). והאחר הדיין ר' משה קטיעי בן אותה תקופה. ר' דוד משרקי בעל "שתילי זיתים" (ורבו של נכדו המהרי"ץ) היה מתלמי די. בשנת 1708 הוא עורך

יחד שבטי ישראל

• סיפורי עליה אותנטיים •

משה בלוי נולד בסאלוניקי שביוון בעשרים שנה לפני קום המדינה. בילדותו, למד בתלמוד תורה של הקהילה היהודית בעיר. החיים בקהילה היו חיים יהודיים תוססים. משה זוכר את התפילות בשבתות ובחגים. את גבאי בית הכנסת המפואר ואת חגיגות הפורים.

הכל נקטע כאשר עלו הגרמנים לשלטון. משה נאלץ להפסיק את לימודיו בגלל חוקי הגזע הגרמניים.

החוקים גם הגבילו את ההסתובבות ברחובות וקנייה בחנויות.

משה זוכר כיצד אביו הסביר לו ביום הולדתו שלא יוכל לקנות לו את האופניים שהבטיח לו מכיוון שהם נמכרים בחנות הצעצועים המרכזית וליהודים אין כניסה לשם.

השלטון הגרמני הלך ונגס כל חלקה טובה בחיי היהודים בסאלוניקי. משפחתו המורחבת של משה נשלחה לאושוויץ. והוא עבד שם במחנות הכפייה.

רבים מבני משפחתו נהרגו במחנה. אך בניסים גלויים הוא שרד. לאחר השואה, עלה משה לארץ ישראל. כאן הקים את ביתו ואת משפחתו החדשה.

שירה פצו שפתי

משה חלואה

לָבַם רִיבָה אֶת רִיבָם
 קִבְּצָם כְּנִסָּם לְאַרְצָם
 שִׁים לְמִישׁוֹר הָעֵקֶב שִׁמַּח בֶּן
 יַעֲקֹב
 בְּאַהֲלָיו מָה טָבוּ

הָאֵר נָא לְאַסּוּרִים הַמְּפֹזְרִים
 בְּאַרְצוֹת זָרִים
 מְדַכְּפִים וּמְכַפִּים וּמְחַכְּפִים
 לִישׁוּעָתְךָ כָּל הַיּוֹם הַחַיִּשָּׁה
 לָהֶם פְּדִיּוֹם
 יִרְאוּ עַמִּים יִדְאַבוּ

חֲנוּן גָּדוֹל וּמְהַלֵּל לָךְ אֶת־פִּלְלֵךְ
 עַל עַם מְחַלְלֵךְ

שִׁירָה פָּצוּ שְׁפָתַי לְאֵל הַנְּהַדָּר
 בְּמֵרוֹמִים דָּר
 שִׁירְתִּי רִנָּתִי זְמֵרְתִּי
 לְפָנֶיךָ יִיטְבוּ מִנְפֶּת מִן יַעֲרְבוּ
 בְּקִרְבֶּךָ יִחְשְׁבוּ

מְלָכֵי עֵינֶיךָ אֵל תַּעֲלִים שְׁמַע
 קוֹל דְּלִים
 לָךְ מִיַּחֲלִים
 נוֹאֲקִים צוֹעֲקִים עֲשׂוֹקִים
 בְּבוֹר גְּלוּת דְּחֻוּקִים עֲמֹךְ כָּלָם
 צְדִיקִים
 יִשׁוּעָתְךָ יִתְאַבוּ

שְׁמַחֵם יְהִי מֵעַצְבָּם דְּבַר עַל

בְּקִרְבוֹ יִשִּׁים אָרְבוּ

אֲשֵׁים שְׁלוֹם בְּחִילָךְ אֲרַחֵיב

גְּבוּלְךָ יוֹנָה בֵּת מֶלֶךְ

אָגְאֵלְךָ אֲצִילְךָ אֲעֵלְךָ

אָרֶץ טוֹבָה וּרְחֹבָה בְּאֶלְךָ גַּם

רַבָּה

עַמִּים אֲשַׁפֵּר יִקְרִיבוּ

הָרֶם דְּגָלִי צוֹר חִילִי בְּנֵה הַיְכָלִי

מִשְׁכַּן זְבוּלִי

סִפְתִּי תִקְוִים תְּרוֹמִם

אֲשֶׁר שָׁחָה לְעֶפְרַיִם יוֹם יִתְקַע

בְּשׁוֹפָר

נִגְיֵלָה נִשְׁמָחָה בּוֹ

חֵישׁ יִשְׁמַח צְדִיק בְּה' וְחָסָה

בּוֹ

יִתְנַשֵּׂא גַם יֵצֵא לְחַפְּשֵׁי

בְּחִצּוֹצְרוֹת תְּרוּעָה מִמַּעֲיָנִי

הַיְשׁוּעָה

מִימֵי שְׁשׂוֹן יִשְׁאָבוּ

לְךָ קִיץ פְּדוּת אֲקָרֵב אֲבַנְהָה

הַחֶרֶב כִּי קוֹלְךָ עָרַב

יוֹנָתִי יִפְתִּי תַמְתִּי

יוֹנָה קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי עָנִיד בְּתִי

רְאִיתִי

בֶּן יִשִּׁי לְךָ בּוֹא יְבוֹא

וְעַד מָתִי ה' אֶפְדֶּךָ בִּי יַעֲשֶׂן

עוֹרָה לֹא יִישָׁן

הַשְּׂמִיד זָר הַנֶּעֱזָר בְּאֵל זָר

שֵׁים אֶת אֲרֻצּוֹ שְׁמָמָה גַּם בּוֹ

עֲשֵׂה נִקְמָה

להאזנה
לפיוט
בנעימה
סרקו את
הקוד:

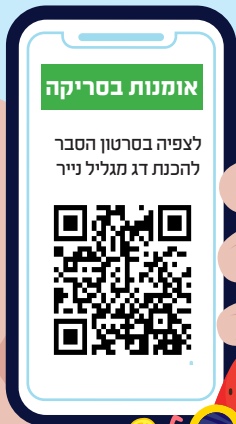
הפינה לצעירים

תפוצת קיץ

ח	ב	ג	מ	ש	צ	י	ק
ו	ר	ל	נ	מ	ה	נ	מ
פ	י	י	ה	ש	נ	ג	כ
ש	כ	ד	כ	י	ה	נ	מ
כ	ה	ה	מ	ד	ק	ר	א
ו	ע	מ	י	ל	ד	נ	ס
ב	ב	ה	נ	ה	י	ת	ש
ע	ר	ק	ח	י	ט	ב	א

שש | ים | סנדלים | חופש | כובע | שתיה
 בריכה | אבטיח | אליהו

קיץ

החופש הגדול כאן. הכדמנות להתרענן, ליצור לעצמנו לוח זמנים. אין בית ספר, יש הרבה מאד זמן פנוי. כעת, שהזמן הרושותנו - איך אנחנו מנצלים אותו? האם אנחנו מעבירים שעות על גבי שעות בצפייה במסך? האם אנחנו קמים בשעות מאוחרות בבוקר ומחפשים שוב ושוב מה יש לאכול במקרה? אולי אנחנו אומרים שוב ושוב "שמעם לי"? או להפוך, האם אנחנו נהנים מהחופש והאפשרות לבחור לעצמנו את הזמן שלנו לדברים שאנחנו אוהבים לעשות. דברים שלא תמיד יש לנו זמן לעשות בזמן הלימודים. לילות, ליצור, לרכב על אופניים. ליהנות עם אחים או בני דודים. להתנסות בהישוף, יצירה, ג'ינה, ספורט. אפשרות ליצור בבית ולעמוד מיומנויות חדשות. זה הזמן ליצור לעצמנו חופש כייף וליהנות.

.....
 הפינה הזו היא בשבילכם, ואני רוצים שתכתבו לנו על מה מעניין אתכם שנכתוב כאן בעלוני הבאים. אתם יותר ממוזמנים לכתוב לנו למייל: edotlyeladim@gmail.com